

Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

5 Ιουνίου 2021

Με τον όρο περιβάλλον χαρακτηρίζουμε οτιδήποτε μας περιβάλλει. Είναι ο χώρος γύρω μας που μας επηρεάζει είτε άμεσα είτε έμμεσα. Είτε εμάς τους ίδιους είτε τις συνθήκες διαβίωσής μας. Αυτός ο χώρος και τα στοιχεία του βρίσκονται πάντα σε στενή αλληλεπίδραση με τις ενέργειες και τις δράσεις του ανθρώπου. Έτσι, οι περιβαλλοντικοί παράγοντες και τα περιβαλλοντικά στοιχεία (φως, αέρας, νερό, έδαφος, άλλοι ζωντανοί οργανισμοί) επηρεάζουν και καθορίζουν την ανάπτυξη και την επιβίωση του ανθρώπου, αλλά και υπολοίπων έμβιων όντων.

Πολλές από τις δραστηριότητες του ανθρώπου μπορούν να επηρεάσουν φυσικά συστήματα που είναι σημαντικά για την επιβίωση του και την καλή του διαβίωση. Σε ορισμένες περιοχές της Γης η ποιότητα του νερού, του εδάφους και του αέρα έχει επιδεινωθεί σε τέτοιο σημείο που δεν μπορεί πια να υποστηρίξει μια καλή ποιότητα της ζωής. Όταν οι φυσικοί πόροι χάνουν την αξία τους ή καταστρέφονται, λέμε ότι έχει επέλθει περιβαλλοντική υποβάθμιση. Υπάρχουν πολλές μορφές περιβαλλοντικής υποβάθμισης και μπορεί να προκαλείται είτε από φυσικά αίτια, είτε από τις δραστηριότητες του ανθρώπου. Μερικά παραδείγματα είναι η απώλεια ενδιαιτημάτων και της βιοποικιλότητας, η εξάντληση των φυσικών πόρων, η καταστροφή του στρώματος του στρατοσφαιρικού όζοντος, η εξαφάνιση διάφορων ειδών, και η μαζική αποψίλωση των δασών.

Οι παραπάνω περιπτώσεις είναι μερικές μόνο, από τις συνέπειες της αλόγιστης οικονομικής ανάπτυξης, που μπορούν να ανατρέψουν τις όποιες θετικές της επιπτώσεις. Οι επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στο περιβάλλον οι δραστηριότητες του ανθρώπου εμφανίζονται συνήθως πολύ αργότερα από τα αντίστοιχα οικονομικά οφέλη. Φράγματα για τη συγκράτηση του νερού με σκοπό την άρδευση μεγάλων καλλιεργήσιμων εκτάσεων ή εκτεταμένη αποψίλωση των δασών μπορεί να οδηγήσουν σε πλημμυρικά φαινόμενα σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων, εάν δεν έχουν σχεδιαστεί κατάλληλα από την αρχή και δεν έχουν ληφθεί τα απαραίτητα προληπτικά ή αποτρεπτικά μέτρα.

Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων που έχει στο περιβάλλον η υλοποίηση επενδυτικών και αναπτυξιακών έργων και δραστηριοτήτων γίνεται με τη διαδικασία της Εκτίμησης των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Αυτή εφαρμόζεται σε παγκόσμιο επίπεδο με διάφορες παραλλαγές, αλλά τα κύρια σημεία της είναι παντού τα ίδια. Βασικό της εργαλείο είναι η εκπόνηση και αξιολόγηση μιας κατάλληλης μελέτης, της **Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων**.

Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδόθηκε το 1985, η πρώτη Οδηγία (85/337ΕΟΚ) για την Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον. Μια από τις βασικές πρόνοιές της είναι πως δημόσια ή ιδιωτικά έργα που λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της θέσης τους, μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, υποβάλλονται σε διαδικασία εκτίμησης αυτών των επιπτώσεων τους πριν από την κάθε άλλη μορφή αδειοδότησής τους. Στην Ελλάδα, η Περιβαλλοντική Αδειοδότηση των δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων βασίζεται σε έναν αριθμό Νόμων και Υπουργικών Αποφάσεων που εκδόθηκαν ως απόρροια της παραπάνω Οδηγίας.

Έτσι, σε εφαρμογή των παραπάνω νομοθετικών διατάξεων οι Διευθύνσεις Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, κατά την κατασκευή και λειτουργία αναπτυξιακών και οικονομικών έργων και δραστηριοτήτων (κατηγορίας Α2) επιβάλλουν μια σειρά όρων και περιορισμών με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος.

Αυτό γίνεται με την έκδοση μιας ειδικής Διοικητικής Πράξης, της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), όπου περιγράφονται οι όροι και οι περιορισμοί που θα πρέπει να τηρούνται από τον κύριο του έργου, τόσο κατά την κατασκευή όσο και κατά τη λειτουργία του, αλλά και μετά από αυτήν, ώστε να μην επιδρά αρνητικά στο περιβάλλον.

Η εγκατάσταση και λειτουργία νέων μονάδων ΑΠΕ έχει ως αποτέλεσμα αφενός την αύξηση του ποσοστού της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και αφετέρου την ενεργειακή εκμετάλλευση πτηνοκτηνοτροφικών αποβλήτων και βιομάζας, η ανεξέλεγκτη διαχείριση των οποίων προκαλεί σημαντική υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

(Οι φωτογραφίες είναι από το βιβλίο με τίτλο «Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων» του Σταύρου Καραθανάση και του Αθανασίου Κούγκολου από τις Επιστημονικές Εκδόσεις ΤΖΙΟΛΑ, με την άδεια των συγγραφέων).

Συγγραφή και επιμέλεια κειμένου:

Σταύρος Καραθανάσης, ΠΕ-Φυσικών, ΔΙΠΕΧΩΣ-ΚΜ

Μαρία Ψαλτικίδου, ΠΕ-Μηχανικών, ΔΙΠΕΧΩΣ-ΚΜ